

EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS PER UNA CULTURA DE LA PAU

Què és una cultura per la pau?

Un canvi d'idees, sentiments i de propostes que fonamenten la hipòtesis d'un futur sense guerres. Per tant, una autèntica revolució ideològica i política.

El 2000 fou l'any de la cultura de la Pau, declarat per les nacions Unides. La UNESCO ha promogut una reflexió internacional sobre una possible transició de la cultura de la guerra a una cultura de la pau. El recurs a les guerres per solucionar conflictes es comença a admetre que és una via equivocada.

Rol de les tradicions religioses respecte a la violència i a les guerres

Les tradicions religioses han viscut instal·lades en la cultura de la guerra. Sovint fins han legitimat o provocat violències i guerra. És cert que les tradicions religioses influeixen en els ressorts íntims o comunitaris que generen la violència, justificant-la o sublimant-la. És necessari canviar els seus mites o doctrines, per veure si són compatibles amb una cultura que opti per la pau.

Les tradicions religioses han minvat en influència social, però encara són font important en la interpel·lació de la realitat, de valors i esperances col·lectives.

Les modalitats de convivència entre les tradicions religioses no han estat exemplars. Les rivalitats entre les religions s'han expressat sovint amb agressivitats i violències cruels. El canvi en aquest sentit condicionaria notablement l'emergència de la cultura de la pau.

La pau entre les religions és una condició inicial per a la pau del món

Actituds de la violència en les tradicions religioses que pot purificar el D.I.

- La pretensió d'exclusivitat:
Caracteritza els missatges religiosos saber-se portadors d'un missatge únic. A nivell intel·lectual pot significar creure's que la pròpia tradició és l'única portadora de la veritat. Aquesta consciència de ser l'únic que està en la veritat, significa que les altres tradicions religioses estan instal·lades en l'error. Això engendra actituds d'intolerància, de desqualificació i de repressió.
- 2. Les veritats religioses es presenten com afirmacions que no estan subjectes a evolucions històriques ni a les interpretacions de la crítica textuals.
Les veritats religioses es presenten superiors a totes les altres, no estan subjectes a la temporalitat i reclamen adhesions personals. Això fa que es puguin degradar en fanatismes i integrismes. La valoració excessiva de les pròpies veritats, produeix ceguesa respecte a les veritats vinculades a les altres tradicions. No deixa finestres obertes a les veritats dels altres.
- 3. La comunitat creient, sovint es considera superior a la resta de la societat.
Els no creients o les persones de les altres creences, sovint són considerats de menys vàlua per la comunitat creient dominant. Si els altres són inferiors, es justifiquen les imposicions culturals i polítiques que assegurin el triomf de la pròpia fe.
- 4. Les tradicions religioses fan jerarquitzacions de la dignitat humana que fa dels membres de la pròpia comunitat ciutadans de primera.

La condició de superioritat sovint està relacionada amb la consciència de les preferències de Déu respecte de la Nacions o grups humans. Poder arribar a esdevenir sectes, si això ho viuen de manera malaltissa. Aquestes sectes són una amenaça per la pau, perquè poden generar agressivitats.

5. Les tradicions religioses poden esdevenir forces polítiques

Aquestes forces poden utilitzar el poder coma mitjà per a fonamentar la seva doctrines, la seva moral i el seu model de societat. El líders religiosos, han exercit sovint, responsabilitats de poder (Estat vaticà, lideratge de l'església Anglicana, regim xiïta de l'Iran, coprincipat d'Andorra, creuats medievals, talibans...). Són experiències de connexions de dos poders. Aquestes tradicions religioses convertides en forces polítiques, han considerat normal utilitzar la violència i la guerra.

6. Les religions han estat, moltes vegades, instrumentalitzades pels poders polítics

Les anomenades guerres religioses actuals són, en el fons, conflictes polítics en els quals hi ha hagut la voluntats d'implicar els factors religiosos. Accentuen la dimensió religiosa per dissimular la naturalesa política.

Ex: els nacionalisme extremista de Sèrbia, guerres recents dels Balcans, la causa de les quals no foren les diferències entre catòlics, musulmans i ortodoxes. La guerra entre el nord i el sud del Sudan no es deguda a conflictes entre islamistes i cristians, sinó una guerra contra la dominació del règim de Khartum, que no respecte el règim multiètnic i multicultural del Sudan. Guerra de Rússia contra Txetxènia, són lluites pel poder a Moscou, no per diferències religioses. Els enfrontaments entre l'Índia i el Pakistan no són rivalitats entre hindús i musulmans, sinó que els 2 estats no saben solucionar els problemes polítics pendents des de la descolonització.

Totes les tradicions religioses són afectades pel control de les autoritats polítiques.

Contribucions del diàleg entre religions

- Poden salvaguardar el caràcter incondicional de la dignitat de la vida humana, amb independència dels elements que duen a la discriminació per raça o religió.
- Poden desvetllar el sentit de la igualtat i de la justícia. Només les veus profètiques de les tradicions religioses en diàleg, i en pla d'igualtat, poden desvetllar la conversió de les persones i reclamar els canvis estructurals necessaris, reclamant justícia, democràcia i pau.
- Enfront el problema de la gestió de les identitats i de la diferenciació cultural (la majoria de les guerres esclaten a partir de conflictes identitaris), el diàleg interreligiós pot afavorir un futur on es donin sanes interrelacions i interdependències sobre la base d'una opció per mantenir la diversitat. El D.I. pot contribuir a defensar el respecte profund per la diversitat religiosa i cultural, defensar el llarg camí del respecte mutu, el diàleg i la complementarietat. Pot ajudar a les comunitat humanes a superar egoismes de grup i contribuir en la perspectiva d'una solidaritat moral, intel·lectual i política. Ex: en el conflicte entre Palestina e Israel les autoritat religioses (islam i jueves) de signe fonamentalista han atiat l'odi i la violència.

Exemples de "no- violència"

- Les contribucions a la no-violència de l'hinduisme i buddhisme.

- El Dalai lama és admirat per la seva no violència, enfront les respostes a les cruels violències que la Xina exerceix contra el poble i la cultura del Tibet.
- Casaldàliga...Samuel Ruiz...Joan Pau II a Assís...
- Conferència Mundial de les Religions per la Pau. Kioto (1990 ?). Ha celebrat la 70ª conferència general a Amman (Jordània) el 1999
- 1999: III Parlament de les Religions a Ciutat del Cabo
- 2004 IV Parlament de les Religions a Barcelona: 8000 participants interessats en el D.I. i en la Pau del món.
- Centre UNESCO de Catalunya (UNESCOCAT): 2 reunions sobre el tema de "La contribució de les religions a la cultura de la pau" 1993 i 1994; en aquest darrer, líders destacats de moltes de totes les religions que hi participaren signaren un document important.
- Del món catòlic, Joan Pau II: Trobada d'Assís, per pregar per la pau.
- 1999: Roma, reunió amb 200 persones de tradicions religioses diferents, pregaren per la pau
- Reunions i col·laboracions que es fan en el D.I. des de la base, entre creients de diverses confessions, on es creen experiències de tolerància, de convivència i de pau (encara que són molt minces)
- A l'arrel de les declaracions de grans associacions internacionals de D.I., hi ha el testimoni religiós de mestres, místics i profetes.